

АНОТАЦІЯ

Орду К. С. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у професійній підготовці. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії з педагогіки за спеціальністю 015 Професійна освіта (спеціалізація – теорія і методика професійної освіти). – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, 2021.

У дисертації подано теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів, що дозволило розробити й експериментально перевірити розробити й апробувати модель та експериментальну методика формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у професійній підготовці.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх лікарів у професійній підготовці.

Наукова новизна одержаних результатів наукового дослідження полягає в тому, що вперше розкрито сутність феномену «інформаційно-комунікативна компетентність» його компонентну структуру (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний компоненти); визначено критерії (настановний, знаннєвий, поведінковий та емоційно-вольовий) з відповідними показниками; схарактеризовано рівні (достатній, задовільний, низький) означеної компетентності; науково обґрунтовано педагогічні умови формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів (інтеграція знань з гуманітарних і фахових дисциплін щодо інформаційно-комунікативної взаємодії майбутніх сімейних лікарів; насичення освітнього процесу інтерактивними методами навчання, спрямованими на опанування інформаційно-комунікативних умінь і навичок;

актуалізація досвіду професійної комунікації майбутніх сімейних лікарів у позааудиторній діяльності); розроблено модель формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у професійній підготовці. Подальшого розвитку набули теорія і методика професійної підготовки майбутніх лікарів у закладах вищої медичної освіти.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що розроблено й апробовано діагностувальну й експериментальну методики формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів, вибірккову дисципліну «Основи інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів», програму гуртка «Медичний прес-центр». Зміст і результати наукового дослідження можуть бути використані викладачами медичних ЗВО України в процесі розроблення навчальних курсів і навчальних посібників; написання курсових і кваліфікаційних (магістерських) робіт.

У першому розділі **«Теоретичні засади інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у процесі професійної підготовки»** проаналізовано стан дослідження проблеми підготовки майбутніх сімейних лікарів, визначено сутність і структуру феномену «інформаційно-комунікативна компетентність майбутніх сімейних лікарів», уточнено поняття «професійна компетентність майбутніх сімейних лікарів», «комунікативна компетентність», «інформаційна компетентність», обґрунтовано педагогічні умови формування інформаційно-комунікативної компетентності в професійній підготовці.

Зазначено, що інформаційно-комунікативна компетентність сімейних лікарів – це інтегрована якість особистості, що включає сукупність професійних якостей, в основі яких лежать знання, уміння і навички з освоєння нових медичних інформаційних систем, телемедичних технологій, знання основних принципів дистанційного консультування, а також досвіду їх застосування в професійній діяльності; здатність грамотно спілкуватися державною мовою в лікувально-профілактичному процесі.

Формування професійної компетентності в медичному ЗВО розуміється як процес оволодіння стійкими, інтегрованими, системними знаннями з природничо-гуманітарних, фундаментальних та клінічних дисциплін; уміння застосовувати їх у нових, нестандартних ситуаціях; розвиток особисто важливих якостей і професійно важливих властивостей, що забезпечить особистісне і професійне становлення майбутнього сімейного лікаря.

Визначено структуру інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів, що містить чотири взаємопов'язаних компоненти: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний.

Доведено, що формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у процесі професійної підготовки буде ефективним, якщо реалізувати такі педагогічні умови: інтеграція знань з гуманітарних і фахових дисциплін щодо інформаційно-комунікативної взаємодії майбутніх сімейних лікарів; насичення освітнього процесу інтерактивними методами навчання, спрямованими на опанування інформаційно-комунікативних умінь і навичок; актуалізація досвіду професійної комунікації майбутніх сімейних лікарів у позааудиторній діяльності.

У другому розділі «**Експериментальна робота ефективності з формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів**» визначено критерії і показники, схарактеризовано рівні сформованості інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів, розроблено й апробовано діагностувальну й експериментальну методики, презентовано модель формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів, подано результати констатувального і прикінцевого етапів дослідження.

Критеріями оцінювання визначених компонентів із відповідними показниками обрано: настановний (наявність мотивації до здійснення діяльності сімейного лікаря; наявність професійних орієнтацій, які

визначають спрямованість його спілкування, вибір тих чи тих способів взаємодії із колегами, пацієнтами; наявність мотивації на досягнення успіху в професійній діяльності), знаннєвий, (обізнаність із медичною термінологією; обізнаність про способи та методи ефективної професійної комунікації в роботі сімейного лікаря; обізнаність із сучасними інформаційно-комунікативними технологіями, що використовуються в медицині), поведінковий (наявність комунікативних умінь і здібностей; прогностичних умінь з використання інформаційно-комунікативних технологій; умінь працювати з електронною системою охорони здоров'я eHealth), емоційно-вольовий (наявність емпатії, наявність толерантності, наявність умінь емоційної саморегуляції). Схарактеризовано рівні (достатній, задовільний, низький) сформованості інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів.

На підставі теоретичного дослідження і результатів констатувального етапу експерименту розроблено модель формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у процесі професійної підготовки, що містить мету, етапи, педагогічні умови, форми, методи і засоби їх реалізації, компоненти, критерії та кінцевий результат.

У дослідженні основними методологічними підходами формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів: виступили: аксіологічний підхід передбачає формування у студентів медичного університету системи професійних ціннісних орієнтацій, які визначають мотивацію, цілеспрямованість, світоглядну переконаність та соціальну активність особистості; компетентісний підхід орієнтований на розроблення професійно спрямованих навчальних вправ для формування професійної, інтелектуальної й особистісної культури майбутнього сімейного лікаря; міждисциплінарний підхід реалізується у зазначеній моделі з опертям на знання, отримані з дисциплін гуманітарної та фахової підготовки, а також психології, медичної інформатики; особистісний підхід забезпечує сприйняття кожного учасника освітнього процесу насамперед як особистості

з усіма її якостями, властивостями та процесами, рівнем розвитку індивідуально-психологічних особливостей, здатної засвоїти програмний матеріал, який має відповідати кваліфікаційній характеристиці майбутнього спеціаліста.

Експериментальна робота з формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів передбачала поетапну реалізацію визначених педагогічних умов (мотиваційно-настановний, інформаційно-комунікативний, креативно-самостійний етапи) у межах вибіркової дисципліни «Основи інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів», навчальних дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Народна психологія», «Медична інформатика», гуртка «Медичний прес-центр».

Метою першого – мотиваційно-настановного – етапу була реалізація педагогічної умови «Інтеграція знань з гуманітарних і фахових дисциплін щодо інформаційно-комунікативної взаємодії майбутніх сімейних лікарів», яка була спрямована на набуття студентами необхідних знань щодо сутності поняття «інформаційно-комунікативна компетентність», усвідомлення її значущості в професійній діяльності лікаря сімейної медицини. Засобами реалізації зазначеної педагогічної умови виступили: лекції, практичні заняття, диспути, дискусії, круглі столи, веб-квести, що проводились у межах вибіркової дисципліни «Основи інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів» і таких навчальних дисциплін, як: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Народна психологія», «Медична інформатика». На зазначеному етапі передбачалась також індивідуальна робота студентів з інформативними джерелами (написання рефератів, підготовки доповідей).

На другому – інформаційно-комунікативному – етапі впроваджувалася педагогічна умова «Насичення освітнього процесу інтерактивними методами навчання, спрямованими на опанування інформаційно-комунікативних умінь і навичок», що передбачала відпрацювання їх шляхом упровадження таких

інтерактивних методів навчання, як-от: рольові і ділові ігри, вирішення ситуаційних задач, розв'язання конфліктних ситуацій, кейс-стаді, тренінги, круглий стіл, брейнстормінг, дискусії, вправи («Займи позицію», «Візуальне відчуття», «Крізь скло», «Дискусія», «Бути сімейним лікарем – це...», «Відчуй іншого», «Виправ помилку», «Pro – contra аргументи» тощо), майстер-класи, веб-квести, метод інтерв'ю; метод проектів, «навчальний полігон», PRES-формула, публічні виступи, робота в малих групах тощо.

Завершальний – креативно-самостійний – етап був спрямований на реалізацію педагогічної умови «Актуалізація досвіду професійної комунікації майбутніх сімейних лікарів у позааудиторній діяльності» і передбачав проведення різних позааудиторних видів роботи в межах гуртка «Медичний прес-центр», самостійну творчу діяльність студентів, участь у науково-практичних конференціях. На цьому етапі впроваджувалися дистанційні форми навчання, що мали на меті спрямувати студентів самоорганізацію та самовиховання.

Статистично доведено, що реалізація педагогічних умов, впровадження експериментальної методики формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у процесі професійної підготовки дозволило досягти суттєвих змін у рівнях сформованості досліджуваного феномену в експериментальній групі порівняно з контрольною.

Установлено, що експериментальна методика, що передбачала реалізацію розробленої моделі формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у процесі професійної підготовки з упровадженням визначених педагогічних умов, дозволила досягти позитивних якісних змін у рівнях прояву досліджуваного конструкту у студентів експериментальної групи порівняно з контрольною.

Ключові слова: майбутні сімейні лікарі, інформаційно-комунікативна компетентність, інформаційно-комунікативна взаємодія майбутніх сімейних лікарів, інтерактивні методи навчання, медичні інформаційні системи, педагогічні умови, модель формування інформаційно-комунікативної

КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ.

SUMMARY

Ordu K.S. Formation of information and communicative competence of future family doctors in professional training. - Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for the Degree of Doctor of Philosophy in Pedagogy (PhD). Specialty 015 Professional Education. – State institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”, Odesa, 2021.

The dissertation presents a theoretical generalization and a new solution to the scientific problem of formation of information and communicative competence of future family doctors, which allowed to develop and experimentally test and develop a model and experimental method of formation of information and communicative competence of future family doctors in professional training.

The purpose of the study is to theoretically substantiate and experimentally test the pedagogical conditions for the formation of information and communicative competence of future family doctors in professional training.

The scientific novelty of the obtained results of scientific research is that for the first time the essence of the phenomenon of "information and communicative competence" its component structure (motivational, cognitive, activity, personal components) is determined criteria (instructional, cognitive, behavioral and emotional-volitional) with the relevant indicators; levels (sufficient, satisfactory, low) of the specified competence are characterized; scientifically substantiated pedagogical conditions formation of information and communicative competence of future family doctors (integration of knowledge of humanities and professional disciplines on information and communicative interaction of future family doctors; saturation of educational process with interactive teaching methods aimed at mastering information and communicative skills; communication of future family doctors in extracurricular activities); a model of formation of information and communicative competence of future family doctors in professional training has

been developed. The theory and methods of professional training of future doctors in institutions of higher medical education were further developed.

The practical significance of the research results is that the diagnostic and experimental methods of formation of information and communicative competence of future family doctors, elective discipline "Fundamentals of information and communicative competence of future family doctors", the program of the circle "Medical Press Center" are developed and tested. The content and results of scientific research can be used by teachers of medical free economic zones of Ukraine in the process of developing training courses and manuals; writing term papers and qualification (master's) theses.

The first section **"Theoretical principles of information and communicative competence of future family doctors in professional training"** analyzes the state of research on the problem of training future family doctors, defines the essence and structure of the phenomenon "information and communicative competence of future family doctors", clarifies the concept of professional competence of future doctors, "Communicative competence", "information competence", the pedagogical conditions of formation of information and communicative competence in professional training are substantiated.

It is noted that the information and communicative competence of family doctors is an integrated quality of personality, which includes a set of professional qualities, based on knowledge, skills and abilities of new medical information systems, telemedicine technologies, knowledge of basic principles of remote counseling and experience, their application in professional activities; ability to communicate competently in the state language in the treatment and prevention process.

The formation of professional competence in medical free economic education is understood as the process of mastering stable, integrated, systematic knowledge of natural sciences, humanities, fundamental and clinical disciplines; ability to apply them in new, non-standard situations; development of personally important qualities and professionally important properties that will ensure the

personal and professional development of the future family doctor.

The structure of information and communicative competence of future family doctors is determined, which contains four interrelated components: motivational, cognitive, activity, personal.

It is proved that the formation of information and communicative competence of future family doctors in the process of professional training will be effective if the following pedagogical conditions are implemented: integration of knowledge from humanities and professional disciplines on information and communicative interaction of future family doctors; saturation of the educational process with interactive teaching methods aimed at mastering information and communicative skills; actualization of the experience of professional communication of future family doctors in extracurricular activities.

In the second section "**Experimental work of efficiency on formation of information and communicative competence of future family doctors**" criteria and indicators are defined, levels of formation of information and communicative competence of future family doctors are characterized, diagnostic and experimental methods of information formation are developed and tested doctors, the results of the ascertaining and final stages of the study are presented.

Criteria for evaluating certain components with relevant indicators are selected: instructional (motivation to carry out the activities of a family doctor; the presence of professional orientations that determine the direction of his communication, the choice of certain ways of interacting with colleagues, patients; motivation to succeed in professional activities); knowledge, (familiarity with medical terminology; awareness of ways and methods of effective professional communication in the work of a family doctor; familiarity with modern information and communication technologies used in medicine), behavioral (communication skills and abilities; prognostic skills in the use of information and communication technologies; ability to work with electronic health system), emotional-volitional (presence of empathy, presence of tolerance, presence of skills of emotional self-regulation). Levels (sufficient, satisfactory, low) of

formation of information and communicative competence of future family doctors are characterized.

Based on the theoretical research and the results of the ascertaining stage of the experiment, a model of formation of information and communicative competence of future family doctors in the process of professional development is expend.

In the study of the main methodological approaches to the formation of information and communicative competence of future family doctors spoke: the axiological approach involves the formation of medical university students' system of professional value orientations, which determine the motivation, purposefulness, worldview and social activity of the individual; the competence approach is focused on the development of professionally oriented training exercises for the formation of professional, intellectual and personal culture of the future family doctor; the interdisciplinary approach is implemented in this model based on knowledge gained from the disciplines of humanities and professional training, as well as psychology, medical informatics; the personal approach ensures the perception of each participant in the educational process primarily as a person with all its qualities, properties and processes, the level of development of individual psychological characteristics, able to master the program material, which must meet the qualifications of the future specialist.

Experimental work on the formation of information and communicative competence of future family doctors provided for the gradual implementation of certain pedagogical conditions (motivational-instructional, information-communication, creative-independent stages) within the selective discipline "Fundamentals of information and communicative competence of future family doctors", educational disciplines (for professional purposes) ", " Folk Psychology ", " Medical Informatics ", circle" Medical Press Center ".

The purpose of the first – motivational and instructional stage was the realization of the pedagogical condition "Integration of knowledge of humanities and professional disciplines on information and communicative interaction of

future family doctors", which was aimed at students gaining the necessary knowledge on the essence of "information and communicative competence" in the professional activity of a family medicine doctor. The means of realization of this pedagogical condition were: lectures, practical classes, debates, discussions, round tables, web-quests, conducted within the elective discipline "Fundamentals of information and communicative competence of future family doctors" and such disciplines as: "Ukrainian language (by professional direction) ", " Folk Psychology ", " Medical Informatics ". At this stage, individual work of students with informative sources (writing essays, preparation of reports) was also envisaged.

At the second – information and communicative stage the pedagogical condition "Saturation of educational process with interactive methods of training directed on mastering of information and communicative abilities and skills" was introduced, which provided their working off by introduction of such interactive methods of training, as: role and business games, solving situational problems, conflict resolution, case studies, trainings, round table, brainstorming, discussions, exercises ("Loans of position", "Visual feeling", "Through the glass", "Discussion", "Being a family doctor" is . project method, "training ground", PRES-formula, public speeches, work in small groups, etc.

The final – creative and independent stage was aimed at implementing the pedagogical condition "Actualization of the experience of professional communication of future family doctors in extracurricular activities" and provided for various extracurricular activities within the circle "Medical Press Center", independent creative activity of students, participation in scientific -practical conferences. At this stage, distance learning forms were introduced, which aimed to guide students to self-organization and self-education.

It is statistically proved that the implementation of pedagogical conditions, the introduction of experimental methods of information and communicative competence of future family doctors in the process of training allowed to achieve significant changes in the levels of the phenomenon in the experimental group

compared to the control.

It is established that the experimental method, which provided for the implementation of the developed model of information and communicative competence of future family doctors in the process of professional training with the introduction of certain pedagogical conditions, allowed to achieve positive qualitative changes in the levels of manifestation of the studied construct.

Key words: *future family doctors, information and communicative competence, information and communicative interaction of future family doctors, interactive teaching methods, medical information systems, pedagogical conditions, model of formation of information and communicative competence of future family doctors.*

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ З ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Орду К. С. Інноваційні технології навчання в аспекті формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Педагогічні науки*, Херсон, 2018. Вип. 84. С. 139–143.

2. Орду К. С. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх сімейних лікарів під час викладання української мови. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи* : зб. наук. праць. Київ, 2018. Вип. 64. С. 162–166.

3. Орду К. С. Професійна компетентність майбутніх сімейних лікарів як педагогічна проблема. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2018. Вип. 22. С. 100–106.

4. Орду К. С. Структура і компонентний склад інформаційної компетентності майбутніх сімейних лікарів : теоретичний аспект. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ, 2019. Вип. 68,

С. 151-154.

5. Орду К. С. Структура комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2019. Вип. 24. С.165-170 .

6. Орду К. С. Критерії, компоненти та показники інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки : реалії та перспективи* : зб. наук. праць. Київ, 2019. Вип. 70. С. 189–193.

7. Орду К. С. Обґрунтування педагогічних умов інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2019. Вип. 22. С. 132–136.

8. Орду К. С. Авторський спецкурс «Основи інформаційно-комунікативної компетентності для майбутніх сімейних лікарів». *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Дрогобич, 2020. Вип.34. С. 246-252.

Статті у зарубіжних наукових виданнях:

9. Орду К. С. Обґрунтування компонентної структури інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Восточно-Европейский Научный Журнал. Педагогические науки*. 2020.02.17; Вип. 53(7). С. 30–36. URL: <https://eesa-journal.com/2020/02/19/ob%D2%91runtuvannya-komponentno%D1%97-strukturi-informacijno-komunikativno%D1%97-kompetentnosti-majbutnix-simejnih-likariv-30-36/>

10. Орду К.С. До питання про визначення сутності феномену

«Інформаційно-комунікативна компетентність майбутніх сімейних лікарів». *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. Budapest, 2021. IX (98) Issue 247. P. 30–32.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

11. Орду К. С. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*: матеріали XXV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. м. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 25. С. 223–228.

12. Орду К. С. Роль інноваційних методів викладання української мови в аспекті формування комунікативної компетентності студентів медичних ВНЗ. *Сучасна освіта: світові тенденції та регіональний аспект*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. м. Одеса, 29–30 вересня 2017 р. Одеса: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2017. С. 23–25.

13. Орду К. С. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів під час викладання української мови *Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених*: матеріали четвертої міжнародної науково-практичної конференції. м. Одеса: видавничий дім «Гельветика», 2018. Вип. 29. С. 82–85.

14. Орду К. С. Інноваційні технології навчання як засіб формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Психологія та педагогіка: сучасні методика та інновації, досвід практичного застосування*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Львів, 26–27 жовтня 2018 р. Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2018. Ч. 2. С. 121–123.

15. Орду К. С. Сучасні технології навчання в аспекті формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Актуальні проблеми психології та педагогіки*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Харків, 9-10 листопада 2018 р. Харків:

Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2018. С.57–60.

16. Орду К. С. Інноваційні інформаційні технології навчання в аспекті формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Сучасна освіта – доступність, якість, визнання* : матеріали міжнародної науково-методичної конференції, м. Краматорськ, 14–15 листопада 2018 року, Краматорськ : ДДМА, 2018. С. 188–191.

17. Орду К. С. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців медичної галузі в умовах інформаційного суспільства. *Конкурентоспроможність вищої освіти України в умовах інформаційного суспільства* [Електронний ресурс] : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. м. Чернігів, 9 листопада 2018 р. Чернігів, 2018. С. 577–579. URL : <https://www.stu.cn.ua>.

18. Орду К. С. Структура професійної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Сучасні інновації у сфері педагогіки та психології*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 30 листопада – 1 грудня 2018 р. Київ : Таврійський національний університет імені В. Вернадського, 2018. С. 63–65.

19. Орду К. С. Структура і компонентний склад інформаційної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Педагогіка в країнах ЄС та в Україні на сучасному етапі* : International scientific and practical conference ‘Pedagogy in EU countries and Ukraine at the modern stage’: Conference procedeengs, December 21–22, 2018. Baia Mare: Izdvniesciba “Baltija Publishing”, P.168–171.

20. Орду К. С. Сучасні технології викладання української мови (за професійним спрямуванням) у медичних закладах вищої освіти. *Освіта для XXI століття* : виклики, проблеми, перспективи : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. м. Суми, 29–30 жовтня 2019 р. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. Т. 1. С. 165–168.

21. Орду К. С. Теоретичний аналіз поняття «Педагогічні умови» в аспекті

формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Тенденції розвитку психології та педагогіки* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Київ, 1–2 листопада 2019 р. Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2019. Ч. 2. С. 38–42

22. Орду К. С. Визначення педагогічних умов формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Дослідження різних напрямів розвитку психології та педагогіки* : збірник матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Одеса, 15–16 листопада 2019 р. Одеса : ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. Ч. 2. С. 40–44.

23. Орду К. С. Інтеграція знань щодо інформаційно-комунікативної взаємодії майбутніх сімейних лікарів. *Особистість, сім'я і суспільство: питання педагогіки і психології* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Львів, 22–23 листопада 2019 р. Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2019. Ч. 2. С. 123–126.

24. Орду К. С. Характеристика рівнів інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Актуальні питання сучасних та психологічних наук* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Одеса, 14–15 лютого 2020 р. Одеса : ГО «Південна фундація педагогіки», 2020. Ч. 2. С. 36–39.

25. Орду К. С. Наставовний критерій інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Психологія і педагогіка : актуальні питання* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Харків, 10–11 квітня 2020 р. Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2020. С. 80–84.

26. Орду К. С. Використання системи eHealth у контексті формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Актуальні проблеми сучасної науки та освіти* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Львів, 15–16 квітня 2020 р. Львів : Львівський науковий форум, 2020. Ч. II. С. 17–18.

27.Орду К. С. До питання про визначення поведінкового критерію інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Інновації в освіті: сучасні методи та їх практичне застосування*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. г. Харків, 19–20 лютого 2020. Херсон: Видавничий дім "Гельветика", 2020. С.53-57.

28.Орду К. С. Вербальні та невербальні засоби спілкування як показник поведінкового критерію інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. Харків, 25–26 лютого 2020. С.36-40.

29.Орду К. С. Уміння працювати з Ehealth та телемедичними системами як показник інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Неперервний професійний розвиток лікарів та провізорів в умовах реформування системи охорони здоров'я*: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. м. Київ. 09 лютого 2020 року. Київ: Національна медична академія П. Л. Шупика, 2020. С. 260–264.

30.Орду К. С. Адаптивні технології навчання у процесі професійної підготовки майбутніх сімейних лікарів. *Адаптивні технології управління навчанням*: матеріали шостої міжнародної конференції. м. Одеса, 23–25 вересня 2020 р. Одеса, 2020. С. 36–37.

31.Орду К. С. Вища медична освіта України в умовах пандемії. *Актуальні питання клінічної медицини*: матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених з міжнародною участю. м. Запоріжжя, 20 листопада 2020 р. Запоріжжя, 2020. С. 147–149.

32.Орду К. С. Проєкт робочої програми «Основи інформаційно-комунікативної компетентності для майбутніх сімейних лікарів». *Актуальні питання клінічної медицини*: матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених з міжнародною участю. м. Запоріжжя, 20 листопада 2020 р. Запоріжжя, 2020. С. 149–152.

33.Орду К. С. Презентація моделі формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Практичні та*

теоретичні питання розвитку нсуки та освіти. М. Львів 19–20 грудня 2020. : матеріали II міжнародної конференції. Львів : Львівський науковий форум, 2020. С. 24–26.

34. Орду К. С. Досвід дистанційної освіти у медичних ЗВО України. Освіта для XXI століття : виклики проблеми, перспективи : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. М. Суми. 12–13 листопада 2020 року. Суми: видавництво СуМДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 157–160.

Опубліковані праці у співавторстві

35. Орду К. С., Сікорська О. О. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у системі професійної освіти : матеріали II Всеукраїнської конференції. Дніпро. 26–27 травня 2017 р. Дніпро: СПД «Охотнік», 2017. Ч. II. С. 140–142.

36. Орду К. С., Сікорська О. О. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх працівників медичної галузі у системі професійної освіти. *Сучасні методики, інновації та досвід у сфері психології та педагогіки* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. м. Люблін, Республіка Польща, 20–21 жовтня 2017 р. Люблін, 2017. С. 127–129.

37. Орду К. С., Осипова Т. Ю. Визначення рівнів інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Проблеми реформування педагогічної науки та освіти* : матеріали II науково-практичної конференції. м. Ужгород, 14–15 лютого 2020 р. Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 79–83.

38. Орду К. С., Осипова Т. Ю. Деякі підходи до визначення мотиваційного компонента інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів. *Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників психологічних та педагогічних наук* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Львів, 27–28 березня 2020 р. Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2020. Ч. 2. С. 75–79.

39. Орду К. С., Осипова Т. Ю. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів : знаннєвий критерій. *Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. м. Львів, 25–26 травня 2020 р. Львів : Львівський науковий форум, 2020. Ч. I. С. 23–25.